

РЕЦЕНЗІЇ ТА ХРОНІКА НАУКОВОГО ЖИТТЯ

РЕАБІЛІТАЦІЯ ЗАХИСНО-ПРИСТОСУВАЛЬНИХ СИСТЕМ НА КУРОРТІ ТРУСКАВЕЦЬ / О.І. Чебаненко, І.С.Флюнт, Р.Г.Церковнюк, ІЛ.Попович, О.І.Алексєєв, В.М.Києнко.- К.: ЮНЕСКО-СОЦІО, 2004.- 448 с.

Внаслідок масштабності ураження населення іонізуючим випромінюванням, спричиненого катастрофою на Чорнобильській АЕС, проблема відновлення здоров'я потерпілих постала однією з найважливіших у системі охорони здоров'я. Уявлення про здоров'я та хворобу завжди посідали центральне місце в системі медичних знань. Санологія розглядає здоров'я як прояв життєдіяльності людини в оптимальних умовах, а хворобу як прояв життєдіяльності в умовах обмеженої свободи, котра веде до порушень природних життєвих функцій. Однак, здоров'я залежить від оптимальної адаптації до середовища, в той час як хвороба є порушенням цієї адаптації. Головні чинники катастрофи - малі дози іонізуючої радіації і хронічний психо-емоційний стрес - спричинили розвиток так званого "чорнобильського синдрому", які привели до ослаблення захисно-присосовних механізмів, так званих адаптивних систем (АС). Під АС ми розуміємо системи організму, які визначають стан нейро-гуморальної і ендокринної регуляції, тобто рівень опірності організму до несприятливих умов зовнішнього середовища.

В монографії на великому клінічному матеріалі висвітлено стан параметрів захисно-присосовних систем ліквідаторів аварії на ЧАЕС, що прибули на курортну реабілітацію з ураженням сечовивідної системи. Усі обстежені пацієнти мали різний ступінь дезадаптації. Останній характеризувався депресією фагоцитарної, Т-клітинної і кілерної ланок, але активацією В-ланки імунітету. Дисфункція імунної системи поєднувалася з порушенням системи зсідання крові.

Під спостереженням авторів знаходилися два контингенти хворих: ліквідатори аварії з асептичним уролітіазом і уролітіазом з хронічним пієлонефритом в різних фазах патологічного процесу та школярі - мешканці радіаційно забруднених теренів. Майже одна третина усіх хворих мала ще різну соматичну патологію, в основному зі сторони шлунково-кишкового тракту.

Усі групи обстежених знаходилися на реабілітаційному лікуванні курорту Трускавець в основному впродовж 24 днів. Бальнеотерапевтичний комплекс включав прийом мінеральної води Нафтуса, мінеральних ванн і озокеритотерапію.

Вплив реабілітаційного комплексу на стан адаптації, захисних систем, сечовий синдром і ниркові функції в монографії детально описано і подано в окремих розділах. Показано, що під впливом бальнеотерапії в кожній із нозологічних груп суттєво підвищується індекс адаптації, не досягаючи, однак, рівня здорових. Отже, можна стверджувати, що одержані авторами дані є відображенням адаптогенної дії бальнеочинників курорту, скерованої на гармонізацію функціонування головних адаптивних систем. Позитивна динаміка одержана і в системі згортання крові. Усі одержані позитивні результати корелювали з клінічним покращенням стану здоров'я ліквідаторів, а також дітей, що проживали на забруднених територіях.

Стосовно додаткового застосування рослинних адаптогенів в комплексному лікуванні на курорті, ми вважаємо їх призначення недоцільним в зв'язку з тим, що авторами не зможе бути врахована післядія чинників курорту. Остання, однозначно, матиме місце і повинна бути відповідно оцінена і вивчена. Рослинні ж адаптогени рекомендовано призначити усім категоріям хворих через 2-3 місяці після курортної реабілітації, коли післядія бальнеочинників ослабне.

В цілому рецензована монографія оцінюється позитивно, вона охоплює вивчення найбільш важливих ланок адаптивних реакцій, що відіграють основну роль в покращенні стану здоров'я потерпілих від малих доз іонізуючої радіації. Вперше так глибоко доказана позитивна дія бальнеочинників курорту Трускавець на стан захисних систем організму.

Монографія "Реабілітація захисно-присосувальних систем на курорті Трускавець" може бути рекомендована лікарям терапевтам, гастроентерологам, урологам, а також широкому загалу лікарів-реабілітологів.

Доцент кафедри реабілітації та нетрадиційної медицини ФПДО

Львівського національного медичного університету ім. Д. Галицького, к.м.н. І.В. Стахів

26 жовтня 2005 р.